

GASTROİNTESTİNAL SİSTEMDE RASTLANAN 2 ENDOMETRİOSİS EKSTERNA VAKASI

Prof.Dr. Altan İPLİKÇİ(*) ● Yard.Doç.Dr. Rıdvan İLHAN(*)

ÖZET: Endometriosis interna vakalarına sık rastlanmasına karşın, endometriosis eksterna vakaları daha seyrek görülmektedir. Endometriosis eksterna vakaları içerisinde ise gastrointestinal lokalizasyonlu olanların çok daha seyrek olması, bizi biopsi materyelimizin bu yönde değerlendirilmesine yöneltmiş ve bu nedenle tüm endometriosis eksterna vakaları yeniden gözden geçirilmiştir. Sonuçta 2 vakanın intestinal lokalizasyon gösterdiği saptanmıştır.

SUMMARY: In the gastrointestinal system, 2 cases endometriosis externa: Endometriosis interna are frequently encountered. Endometriosis externa cases are rarely found. In generally, very few cases of endometriosis externa are know to have gastrointestinal localisation. After a survery of the cases know, of our department, we have idencified only two cases of endometriosis externa with gastro-intestinal localisation. In the final study of these cases, we have compared our cases with those already analysed in the literature.

GİRİŞ

Ektopik olarak endometriumun başka bir yerde görülmesine endometriosis adı verilmektedir (1). Bu türdeki değişiklikler ilk olarak 1896 yılında Recklinghausen (10) tarafından tanımlanmış, daha sonraları 1921 yılında Sampson (9) tarafından daha ayrıntılı olarak bu oluşumların üzerinde durulmuştur.

Endometriosisler, endometriosis interna ve endometriosis eksterna olarak ikiye ayrıldığı gibi (3), bazı araştırmacılara göre de endometriosis genitalis ve endometriosis ekstragenitalis olarak sınıflandırılmaktadır (7).

Endometriosislerin patogenezi hakkında değişik kuramlar vardır. Recklinghausen'e (10) göre endometriosisler embryonik kalıntılardan gelişmektedir. Grunewalt (3) ise endometriosislerin coelom epitelinin metaplazisinden geliştiğini iddia etmiştir. Aynı şekilde Yenerman ve Çevikbaş (11) 4 ekstragenital endometriosis vakası yayınlıyarak, endometriosislerin coelom epiteli ile ilişkili olarak geliştiğini belirtmişlerdir. Sampson (9) endometriosislerin transtubal yayılma ile oluştuğunu ileri sürmüştür. Javert (6) endometriumun kan ve lenf yolu ile yayılarak uzak bölgelerdeki endometriosislerin bu yol ile ortaya çıktığını belirtmiştir.

Bu çalışmada gastrointestinal sistemde seyrek olarak rastlanan 2 endometriosis eksterna vakası takdim edilmektedir.

MATERYEL VE METOD

İstanbul Tıp Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı biopsi materyeli içerisinde 1934-1984 yıllarını kapsayan dönemde gastrointestinal sistemde lokalize 2 endometriosis eksterna vakasına rastlanmıştır. Bu vakaların parafin bloklarından sağlanan kesitler hematoksilen ve eozin boya yöntemi kullanılarak yeniden değerlendirilmiştir.

VAKALAR

VAKA 1: (Biopsi Prot.No.: 461/57) 27 yaşında kadın hasta. 1 yıldır karnının sağ tarafında zaman zaman gelen sancı ile beraber bulantı ve kusmadan şikayetçi. Klinikte kronik apandisit tanısı konularak ameliyat edilen hastaya apandektomi yapılmış ve ameliyat sırasında barsak serozası üzerinde siyah renkte, kabarık benler şeklinde tanımlanan oluşumlar görülerek apandiks piyesi ve 1-2 mm. çapında siyah renkli bir oluşum histopatolojik tetkik için Anabilim Dalımıza gösterilmiştir.

Histopatolojik inceleme sonucunda kronik apandisit ve küçük siyah parçada endometriosis olduğu saptandı.

VAKA 2: (Biopsi Prot.No.: 4784/68) 43 yaşında kadın hasta. Karında şişlik, gaz ve gaita çıkaramamaktan şikayetçi olan hastaya rektum karsinomu ön tanısı konularak ameliyat yapılmış. Çıkarılan materyel makroskopik olarak incelendiğinde şu özellikler saptanmıştır. 18 cm. uzunluğunda barsak piyesinde orta kısımda serozadan başlayıp mukozaya doğru ilerleyen 1,5 cm. kalınlığında beyaz renkte bir alan dışında diğer kısımlarda başka bir özellik saptanmamıştır.

Beyaz renkteki kalınlaşan kısımlardan hazırlanan kesitlerde endometriosis eksterna tanısı konulmuştur.

TARTIŞMA

Daha önceki bir çalışmamızda belirttiğimiz gibi gastrointestinal sistemde lokalize eden endometriosis eksterna vakaları tüm endometriosis eksterna vakalarının % 7.4'ünü ve tüm endometriosis vakalarının ise % 0.7 sisi oluşturmaktadır (5).

Esen (4) ise 112 vakalık serisinde endometriosis eksterna oranını % 43.8 olarak bulmuştur. Bu oran bizim vakalarımızdaki orana göre oldukça yüksektir.

Endometriosis interna vakalarında yaş ortalaması 43.5 endometriosis eksterna vakalarında ise 34.6 olarak ileri sürülmektedir (5). Ayrıca yine genel olarak endometriosis vakalarının 30-40 yaşları arasında sık görüldüğü bildirilmektedir (8). Endometriosis eksterna vakalarının ise daha genç yaşlarda görüldüğü bildirilmektedir (2). Bu bilgiler bizim bulgularımıza uygunluk göstermektedir. Bizim 2 vakamız 27 ve 43 yaşlarındadır.

Vakalarımızdan birinde klinikçe rektum karsinomu tanısı konmuş olması, bu gibi vakalarda klinik tanı yanılgıları olabileceğini gösteren bir örnektir. Diğer vakamız ise apandektomi ameliyatı sırasında raslantı olarak ortaya çıkan ve pelvipéritoneal endometriosis olarak değerlendirilebileceğimiz bir vakadır.

KAYNAKLAR

- 1) Anderson, WAD., Scotti, TM.: Synopsis of Pathology. 9 th ed. pp.944-947. The C.V. Mosby Com.St.Louis (1976).
- 2) Beacham, DW., Beacham, W.D.: Synopsis of Gynecology. 8th ed.pp. 261-270 Mosby Com. St.Louis (1972).
- 3) Grunewald, P.: Origin of endometriosis from the mesenchyme of the coelomic wals. Am J Obstet 44:470 (1942).
- 4) Esen, O., Yazıcıoğlu, E.: Endometriosis. Türk Jinek Obstet Mecm 4:42 (1967).
- 5) İplikçi, A., Dizdaroğlu, F.: Endometriosisler ve endometriosis interna vakalarının endometrial değişiklikler. Tıp Fak. Mec. 36:560 (1973).
- 6) Javert, CT.: The spread of benign and malignant endometrium in the lymphatic system with a note on coexisting vascular involvement. Am J Obstet Gynecol 64:780 (1952).
- 7) Menteşoğlu, S.: Ekstragenital endometriosis. Dirim 48:110 (1973).

- 8) Novak, ER., Woodruff, JD.: Novak's Gynecologic and Obstetric Pathology 7th ed. pp.506-528 W.B. Saunders Com.Philadelphia London Toronto (1974).
 9) Sampson, JA.: Perforating hemorrhagic (chocolate) cysts of the ovary Arch Surg 3:245 (1941).
 10) Von Recklinghausen, F.: Ueber die venose Embolic und den retrograden Transport in den Venen und in den Lymphgefassen. Virchows Arch (Pathol Anat) 100:503 (1885).
 11) Yenerman, M., Çevikbaş, U.: Ekstragenital primer endometriosis. Med Bull İstanbul 11:49- (1978).

SÖZLEŞME: Bilateral primer endometriosis. In this study 14 cases of bilateral disease were analyzed. The youngest was 14 and the oldest was 68. In the final study of these cases, 11 had already been analyzed in the literature.

Tablo 2: İki taraflı primer endometriosis vakalarının klinik özellikleri

Vaka No	Yaş (Y)	Klinik Özellikler	Yapılan İşlemler	Yapılan İşlemler
1	14	İki taraflı primer endometriosis, uterus ve yumurtalıklarda nodüler lezyonlar.	Salpingektomi	Salpingektomi
2	15	İki taraflı primer endometriosis, uterus ve yumurtalıklarda nodüler lezyonlar.	Salpingektomi	Salpingektomi
3	18	İki taraflı primer endometriosis, uterus ve yumurtalıklarda nodüler lezyonlar.	Salpingektomi	Salpingektomi
4	20	İki taraflı primer endometriosis, uterus ve yumurtalıklarda nodüler lezyonlar.	Salpingektomi	Salpingektomi
5	25	İki taraflı primer endometriosis, uterus ve yumurtalıklarda nodüler lezyonlar.	Salpingektomi	Salpingektomi
6	30	İki taraflı primer endometriosis, uterus ve yumurtalıklarda nodüler lezyonlar.	Salpingektomi	Salpingektomi
7	35	İki taraflı primer endometriosis, uterus ve yumurtalıklarda nodüler lezyonlar.	Salpingektomi	Salpingektomi
8	40	İki taraflı primer endometriosis, uterus ve yumurtalıklarda nodüler lezyonlar.	Salpingektomi	Salpingektomi
9	45	İki taraflı primer endometriosis, uterus ve yumurtalıklarda nodüler lezyonlar.	Salpingektomi	Salpingektomi
10	50	İki taraflı primer endometriosis, uterus ve yumurtalıklarda nodüler lezyonlar.	Salpingektomi	Salpingektomi
11	55	İki taraflı primer endometriosis, uterus ve yumurtalıklarda nodüler lezyonlar.	Salpingektomi	Salpingektomi
12	60	İki taraflı primer endometriosis, uterus ve yumurtalıklarda nodüler lezyonlar.	Salpingektomi	Salpingektomi
13	65	İki taraflı primer endometriosis, uterus ve yumurtalıklarda nodüler lezyonlar.	Salpingektomi	Salpingektomi
14	68	İki taraflı primer endometriosis, uterus ve yumurtalıklarda nodüler lezyonlar.	Salpingektomi	Salpingektomi